

W styczniu 1993 r. biskupi polscy przebywali w Rzymie z wizytą „ad limina Apostolorum”. Oprócz spotkań z Ojcem Świętym na wspólnej Eucharystii i indywidualnych audyencjach, udzielonych biskupom przez Jana Pawła II, odbyły się dwie zbiorowe audyencje: 12 i 15 stycznia. Podczas tych spotkań Papież wręczył każdemu biskupowi dwa ważne teksty, będące analizą sytuacji Kościoła w Polsce oraz zawierające wskazania duszpasterskie do dalszej pracy, ze zwróceniem uwagi na

najważniejsze sprawy, którymi Kościół musi się zajmować.

Oba teksty Ojca Świętego mają wielkie znaczenie dla wszystkich katolików w Polsce, dlatego drukujemy je w całości natychmiast po otrzymaniu, aby jak najszybciej zapoznać naszych Czytelników z tym, co Najwyższy Pasterz Kościoła przekazuje Kościołowi katolickiemu w Polsce.

Zachęcamy wszystkich Czytelników, a zwłaszcza kapłanów, do solidnego przestudiowania tego przesłania papieskiego.

Przemówienie Ojca Świętego do Biskupów polskich z okazji wizyty „ad limina Apostolorum” 12 stycznia 1993

1. „Łaska wam i pokój od Boga, Ojca naszego, i od Pana Jezusa Chrystusa” (Flp 1, 2).

Tym Pawłowym pozdrowieniem witam Was, Drodzy Bracia w Biskupstwie, Pasterze Kościoła polskiego, przybyli z wizytą do progów apostołskich. Witam Księdza Kardynała Franciszka Macharskiego, Księża Arcybiskupów Metropolitów, Księża Biskupów Ordynariuszy wraz z Księżmi Biskupami Pomocniczymi.

Każda wizyta Biskupów „u progów apostołskich” posiada szczególną teologiczną głębię, która nadaje jej charakter wyjątkowy, różny od zwyczajnych spotkań Papieża z Biskupami, jakie mają miejsce przy rozmaitych okazjach. Oto przybywają do Następcy Świętego Piotra Pasterze Kościoła polskiego, aby dać wyraz żywej wspólnoty ze Stolicą Piotrową oraz kolegiальной odpowiedzialności za Kościół powszechny. Wizyta „ad limina” jest jakąś szczególną lekcją eklezjologii, jakimś głębokim doświadczeniem Tajemnicy Kościoła. Jest ona też znakiem owej komunii, która polega na przenikaniu się wzajemnym Kościoła powszechnego i Kościołów lokalnych (por. Kongregacja Nauki Wiary, *List do Biskupów Kościoła katolickiego o niektórych aspektach Kościoła pojętego jako komunia* n. 9).

Oto przybywają do Następcy Świętego Piotra Biskupi polscy, aby dzielić z Nim radości i troski posługiwania pasterskiego, aby wspólnie z Piotrem wsłuchiwać się w to, „co mówi Duch do Kościołów” (Ap 2, 7) w tym przełomowym momencie historii. W osobach swych Pasterzy przychodzi do Piotra cały Kościół polski, aby dać świadectwo o sobie samym.

W porównaniu z wizytami „ad limina” w ubiegłych latach, ta obecna ma charakter wyjątkowy – rzekłbym – wręcz historyczny. W ostatnich latach w życiu Ojczyzny zaszły głębokie zmiany. Po latach zniewolenia przez system totalitarny Polska odzyskała suwerenność i wolność. Otworzył się niewątpliwie jakiś nowy etap w historii naszej Ojczyzny, który stawia przed Kościołem polskim nowe zadania i nowe wyzwania na polu ewangelizacji.

Na historyczny charakter obecnej wizyty „ad limina” składa się również fakt, iż Kościół polski przybywa dzisiaj do Piotra po raz pierwszy już w odnowionej strukturze prowincji kościelnych i diecezji, dokonanej dzięki bulli apostołskiej *Totus Tuus Poloniae populus*, z dnia 25 marca 1992 r. Widomym znakiem dokonanych zmian jest obecność tutaj nowych Metropolitów i Biskupów nowo utworzonych diecezji, którym witam szczególnie serdecznie.

2. „Idźcie na cały świat i głoscie Ewangelię” (Mk 16, 15).

Przy okazji dzisiejszego spotkania chciałbym rozważyć wspólnie z Wami, Drodzy Bracia, ten Chrystusowy

nakaz, który stanowi rację istnienia Kościoła. Świat, w którym żyjemy, znalazł się na jakimś wielkim wirażu historii. Zmienia się oblicze Polski, Europy i świata, ale nie zmienia się i nie traci na aktualności Chrystusowe wezwanie: „Idźcie na cały świat i głoscie Ewangelię”. Kościół dzisiaj czuje się przynaglony przez Mistra do wzmożenia wysiłku ewangelizacyjnego wszczepić w głąb „ad intra” oraz „ad extra”. Czuje się ciągle Kościołem misyjnym, Kościołem posłanym, aby siać ziarno słowa Bożego na glebie współczesnego świata. Bóg otwiera dzisiaj przed Kościołem nowe horyzonty i możliwości ewangelizacji. Wbrew głosom proroków pesymizmu, chciałbym jeszcze raz z naciskiem powtórzyć: „Na progu trzeciego tysiąclecia Odkupienia Bóg przygotowuje wielką wiosnę chrześcijaństwa, której początek można już dostrzec” (*Redemptoris missio* n. 86).

Duch Święty, który jest pierwszym i najważniejszym podmiotem ewangelizacji, obdarza Kościół naszych czasów szczególnymi darami, które są równocześnie drogowskazami. Takim wielkim darem-drogowskazem jest przede wszystkim Sobór Watykański II, który nie jest jakimś zamkniętym już rozdziałem historii, ale ciągle żywym wezwaniem i zadaniem czekającym na realizację – również u nas w Polsce. Takim darem jest również *Katechizm Kościoła katolickiego*, który ma zagwarantować czystość przekazu zasad wiary i moralności w czasach zakazanych zamętem i relatywizmem. Uroczyscie opublikowany, ma się stać trwałym punktem odniesienia dla opracowania katechizmów w poszczególnych krajach i diecezjach. I wreszcie, trzeci wielki dar – to Synod Biskupów Europejskich, który wyznaczył linie i metody działania Kościoła na naszym kontynencie. Mówiąc o ewangelizacji w naszej Ojczyźnie, musimy ustawicznie mieć przed oczyma te trzy wielkie dary-drogowskazy, jakie Duch Święty postawił na drodze Kościoła.

3. „Głoscie Ewangelię wszelkiemu stworzeniu!” (Mk 16, 15).

Spełnienie tego wielkiego zadania, jakie Chrystus powierzył Kościołowi, nie jest możliwe bez czynnego zaangażowania katolików świeckich, świadomych swego powołania i misji w Kościele i w świecie. W Kościele wybiła dzisiaj godzina laikatu. Mówi Sobór: „Nigdy bowiem nie może w Kościele zabraknąć apostołstwa świeckich, które wypływa z samego ich powołania chrześcijańskiego” (*Apostolicam actuositatem* n. 1).

„Idźcie i wy do mojej winnicy” (Mt 20, 4). Trzeba, by polscy katolicy, którzy w okresie minionych lat próby dali tyle dowodów ofiarności i szczerego przywiązania do Kościoła, dzisiaj, na progu nowej epoki historii naszej Ojczyzny, z nowym zaangażowaniem przyjęli do Chrystusowe zaproszenie, by zajęli w Kościele swoje miejsce, jakie przysługują im na mocy sakramentów

Chrztu i Bierzmowania. Przypomina Sobór: „Ludzie świeccy zaś szczególnie powołani są do tego, aby czynić obecnym i aktywnym Kościół w takich miejscach i takich okolicznościach, gdzie jedynie przy ich pomocy stać się on może solą ziemi. Tak to każdy świecki na mocy samych darów, jakie otrzymał, staje się świadkiem i zarazem żywym narzędziem posłannictwa samego Kościoła” (*Lumen gentium* n. 33).

Podstawowym polem zaangażowania apostołskiego świeckich w Kościele była i pozostaje parafia, jako zasadnicza struktura nośna duszpasterstwa. Katolicy świeccy winni coraz bardziej podejmować konkretne formy współodpowiedzialności za życie swych wspólnot parafialnych, a także diecezji, na przykład w ramach Rad Duszpasterskich, czy też uczestnicząc w parafialnych lub diecezjalnych inicjatywach apostołskich. W przeszłości z wielu względów było to utrudnione, dzisiaj staje się koniecznością chwili. Wierni świeccy, należąc do wspólnoty, winni poczuć się rzeczywistymi podmiotami w życiu Kościoła. Zakłada to tak z ich strony, jak ze strony duchowieństwa, potrzebę zmian we wzajemnych relacjach, umiejętność współpracy, postawę cierpliwego dialogu, służby i obustronnego zaufania.

Niezastąpionym środkiem formacji apostołskiej świeckich są organizacje, stowarzyszenia i ruchy katolickie. Wśród nich szczególne miejsce zajmuje Akcja Katolicka, która kiedyś w Polsce była tak żywa i przyniosła tyle wspaniałych owoców. Trzeba więc, aby na nowo odżyła. Bez niej bowiem infrastruktura zrzeszeń katolickich w Polsce byłaby niepełna. Wszystkie wyżej wymienione formy organizacji i ruchów katolickich, dzięki właściwym sobie charakteryzatom, wyzwalają – ukryte nieraz – duchowe bogactwo ludzi świeckich, ich głębokie pragnienie świętości, godną podziwu ofiarności i poświęcenia dla sprawy Chrystusa i Kościoła. Dzisiaj można mówić o „nowej epoce zrzeszeń” w Kościele (por. *Christifideles laici* n. 29). Jest to nowy powiew Ducha Świętego w naszych czasach, na który trzeba się z wdzięcznością i nadzieją szeroko otworzyć.

W tym kontekście trzeba wspomnieć o Plenarnym Synodzie Ogólnopolskim, w którym udział świeckich katolików odgrywa rolę zasadniczą. Poprzez zespoły synodalne rozsiadane po całej Polsce, powinien się na stać narzędziem kształtowania nowej samoświadomości chrześcijańskiej i kościelnej polskich katolików, a także szkołą ewangelizacji.

4. Niezmiernie ważny teren ewangelizacji, gdzie udział świeckich jest wprost nieodzowny, stanowi rodzina. „Przyszłość ludzkości idzie przez rodzinę” (*Familiaris consortio* n. 86). Stan rodziny jest niezmiernie cennym wskaźnikiem zdrowia danego społeczeństwa.

